

The background of the entire cover is a photograph of a fishing boat, the ARM-14, navigating through a rough sea with white-capped waves. The sky is filled with numerous seagulls in flight, some appearing to fly towards the viewer. The overall mood is one of a dramatic and perilous maritime journey.

BO VAN SCHEYEN

NAAR HET HART VAN DE ZEE

*De wonderlijke redding van
een Zeeuwse visser*

ROMAN

Naar het hart van de zee

BO VAN SCHEYEN

**NAAR HET
HART VAN
DE ZEE**

*De wonderlijke redding van
een Zeeuwse visser*

KokBoekencentrum, Utrecht

ISBN 978 90 239 5530 6 (boek)
ISBN 978 90 239 5531 3 (e-book)
NUR 402

Boekverzorging: Studio Anton Sinke
Omslagfoto: Ronald Ribbe
Foto achterplat: Jan Dirk van Scheyen

© 2018 KokBoekencentrum Uitgevers, Utrecht
Alle rechten voorbehouden

www.kokboekencentrum.nl

*Dit boek wordt opgedragen aan alle vissers,
zowel aan hen die op zee zijn achtergebleven,
als aan hen die elke dag de zee trotseren.*

*Al werpt de visser keer op keer
zijn netten in de diepte neer,
zo baat hem al de arbeid niet
zo God Zijn zegen niet gebiedt.*

VOORWOORD

De zee en alles wat zij geeft en neemt roept bij mij zo veel gevoelens op. Zo is het altijd geweest, maar na alles wat er gebeurd is, is de zee des te meer een grote golf van emoties. Een kolkende massa van gevoelens en herinneringen. De zee met haar kracht, God die haar geschapen heeft met Zijn macht...

Zo sta ik in Urk, samen met mijn vrouw, bij het visserijmonument. Het monument dat uitzielt op diezelfde zee. Dat monument waarin de namen staan gegraveerd van mannen die nooit meer thuiskwamen.

Ook in Arnemuiden, mijn woonplaats, staat een monument waarin de namen van mannen staan die nooit meer thuiskwamen. Soms gevonden, vaker niet. Bekende namen, namen van familie, namen van vrienden. Van Karel, die ons zo lief was.

We gaan weleens naar dat monument, om stil te staan en te gedenken. Dan pak ik de hand van mijn vrouw en voelen we onze verbondenheid. Veel woorden worden er dan niet gesproken. Tranen vloeien vanzelf, bij al die herinneringen.

De zee geeft en neemt. Dat hebben we in ons leven zo ernstig diep ervaren. Bijna stond ook mijn naam gegraveerd in het marmer van het monument. Het is anders gegaan, waardoor ik nu van Gods naam mag getuigen.

In de meest angstige momenten, in de worsteling tussen leven en dood, in de strijd, maar ook in de berusting, was daar de redding.

God heeft mij als het ware Zijn hand toegestoken, de reddingsboei van het behoud werd mij toegeworpen en ik werd uit het water gehesen. De zee nam niet, maar gaf terug – omdat Hij het zo gebod.

Er was een leven voor deze gebeurtenis en een leven na deze gebeurtenis. *Naar het hart van de zee*

is mijn getuigenis over de worsteling in en met het water, over wilskracht en geloofsovertuiging, over de redding waardoor alles in mijn persoonlijke leven is veranderd. Het is mijn boodschap aan iedereen, dat de levensboei ook u wordt toegeworpen om u te redden uit de zee van zonde en ellende. Die redding heeft ieder mens nodig.

Rob van Belzen

1

...
Woensdag 9 september 2015
Rond 15h30
Arnhemuiden

...

Willeke en Robbert Jan zijn al een hele poos bezig te achterhalen waar Hoss naartoe is gebracht. Broer en zus zitten samen op de trap in de hal van het ouderlijk huis. Ze durven elkaar bijna niet aan te kijken, willen niet toegeven aan emoties waarmee ze op dit moment niets kunnen. Ze zoeken, via sociale media, via bekenden op zee. Ze bellen de Kustwacht, proberen nummers in Denemarken te achterhalen. Het enige wat ze weten is dat hun vader een ernstig ongeluk heeft gehad, maar niemand kan vertellen in welke toestand Hoss zich nu bevindt en waar hij is. De met angst vermengde adrenaline giert door hun aderen. Het liefst willen ze zo snel mogelijk vertrekken. Oom Kees, de oudste broer van Hoss, stelt voor om alvast met hen die kant op te rijden. Dan zijn ze in

ieder geval dichter bij hun vader, waar die ook mag zijn. Maar dat is niet echt bespreekbaar voor Willeke en Robert Jan. Zij willen samen met hun moeder naar hun vader.

Binnen in de woonkamer is het stil. Geert moet aan deze onverwachte drukte wennen. Toen ze een paar uur geleden een telefoontje kreeg van haar schoonmoeder met het verschrikkelijke bericht dat haar echtgenoot vermist wordt op zee, is ze gaan ijsberen. Drie kwartier was ze alleen, in paniek, tot Hoss' oudste zus Janny opeens in de kamer stond. Wat was ze blij dat Janny er was.

‘Ik weet niet wat ik moet doen,’ zegt Geert.

‘Alles gaat goed komen,’ antwoordt Janny. ‘Je bent nu niet meer alleen. Wij zijn er om je te helpen.’

Geert voelt zich opeens heel kwetsbaar en fragiel. Dat is ze eigenlijk nooit. Ze kijkt naar Janny zonder haar echt te zien en staart in het niets. Van Janny moet ze nu toch weer gaan zitten. Nu ze zo samen aan de tafel zitten met een glas water voor zich, pakt Geert Janny's hand vast. Ze kijken elkaar even aan.

Janny zegt zachtjes: ‘Heer, wij vertrouwen op U. Zou U ons een teken willen geven dat Hoss in orde is?’

Geert kijkt de kamer in, maar slaat haar ogen neer om de opwellende tranen tegen te houden. Ze vraagt Janny of die haar wil helpen haar tweelingbroer Daan en broer Lieven te bellen en haar zussen Maria, Nellie en Jolanda. ‘Die moeten dit toch ook weten?’

‘Ja, natuurlijk. Ik help je, misschien kunnen we het samen doen.’

‘Ik moet de hele tijd aan Karel denken. Stel je voor dat

dit slecht afloopt. Ik weet niet of ik dat aan zal kunnen. Ik wil het niet nog een keer meemaken.'

Kees meldt dat hij op de fiets springt om thuis snel verslag uit te brengen. Het is maar een kleine vijf minuutjes fietsen. Hij fietst eigenlijk nooit, maar dit is nu gewoon sneller dan de auto. Hij geeft Geert een kus op haar voorhoofd, knijpt even in haar schouder en loopt via de achterdeur naar buiten.

'Zodra ik iets weet, bel ik je,' zegt hij nog.

Geert knikt en bedankt hem alvast voor zijn hulp.

Kees en zijn jongste broer Dingenus varen op dezelfde kotter. Dingenus is nu op zee. Kees heeft deze week vrij, maar nu dit ongeluk met Hoss is gebeurd staan de twee broers heel nauw in contact met elkaar.

Kees ziet Niels, de jongste zoon van Hoss en Geert, op de trampoline springen.

'Gaat-ie, Niels?' vraagt hij, en kijkt hem onderzoekend aan.

Niels, die al de hele middag buiten speelt, knikt naar zijn oom terwijl hij omhoog veert.

'Let je ook een beetje op je moeder, er is iets ergs gebeurd.'

'Ik weet het,' antwoordt Niels.

Geert kijkt door het raam naar buiten en ziet haar jongste op en neer gaan op de trampoline. Uren speelt de elfjarige Niels al buiten. Af en toe komt hij even naar binnen, om iets te drinken, of om te kijken wat er gebeurt en te luisteren naar wat er wordt gezegd. Hij is stil en heeft ook nog aan niemand iets gevraagd. Geert heeft wel door dat haar

jongste het niet helemaal kan plaatsen. Dat kan ze zelf ook bijna niet. Het lijkt alsof niemand op Niels let. Toch is iedereen zich van zijn aanwezigheid bewust, dat weet ze. Geert heeft gezien dat hij zich boven aan de trap verstopte toen Willeke en Robbert Jan in de gang aan het bel-len waren.

Ze is op zich wel blij dat Niels niet veel met de zee heeft. Niet omdat hij het erg vindt dat zijn vader visser is, maar vooral om al die verschillende vissen die in het water rondzwemmen. De zee is voor hem een plek waar je beter ver vandaan kunt blijven.

Niels komt naar binnen en gaat op zijn iPad *Hayday* spelen. Hij wil zeker zijn zinnen wat verzetten. Vanuit zijn hoekje houdt hij alles goed in de gaten.

2

...

Woensdag 9 september 2015

Ongeveer 12h00

200 km uit de kust, nabij Doggersbank

...

Hoss kijkt op zijn mobiele telefoon nog een keer naar het filmpje dat hij en de jongens zojuist hebben gemaakt van de vangst. De visnetten puilen uit. Zo veel schol hebben ze nog niet vaak opgehaald. Hij is een tevreden schipper. De ARM-14 Grietje Geertruida is een prima schuit. Een mooie vangst als deze betekent dat hij het de komende uren iets rustiger aan kan doen. De netten zijn net opgehaald en de vis ligt in de bakken. De jongens zijn voor op het dek bezig met het schoonmaken en sorteren van de vis. Hij heeft vrij zicht op hen. De ronkende kotter vaart een rechte koers en hij geniet van een mooie zomerse dag en een kalme Noordzee. Het leven van een visserman is goed. Voor Hoss is het op momenten als deze echt genieten van de weidsheid, de rust en alleen het geluid van het

klotsende water en een enkele meeuw die krijst. Er cirkelen heel wat meeuwen boven de boot. Hun witte vleugels tekenen mooi af tegen de helblauwe hemel.

Met de jongens heeft hij afgesproken dat ze voordat ze er voor deze week mee ophouden, nog naar een andere vislocatie zullen varen. 'We stomen langzaam op richting Den Helder. We gaan voor de vrijdagmarkt. Onderweg gooien we nog een paar keer de netten uit. De koeling heeft het begeven, dus we moeten wel naar binnen.'

De jongens hadden instemmend geknikt. Ze konden zich daarin helemaal vinden. Voor hen is dit goed. 't Zijn jonge gasten, eerder thuis zijn bij je liefje is natuurlijk een cadeautje.

De golven schuimen rustig tegen de Grietje Geertruida aan. De zon speelt met het water en de glinsteringen op de zacht deinende zee schitteren als diamanten. De zon breekt het blauw in de lucht en verdwijnt af en toe achter een witte veeg sluierbewolking. Het is gewoon een mooie, warme dag. Zo'n dag waarop eigenlijk niets mis kan gaan...

Hoss heeft het naar zijn zin. Dat heeft hij toch altijd wel als hij op zee is. De zee is zijn land. Dit gevoel heeft zijn vader ook altijd gehad. Er is geen mooier vak dan het vis-sersvak, zegt die altijd.

Er verschijnt een brede glimlach op zijn gezicht bij de gedachte aan zijn pa. Ze hebben samen veel meegemaakt.

Hij tuurt wat om zich heen. Ziet dat de jongens hard aan het werk zijn. Plots ziet hij dat er een meter of vijf paars rondstrop rond het spruitje van het scheerbord aan bakboord is terechtgekomen. Hij zet het schip op de au-

tomatische piloot en zonder er verder bij na te denken verlaat hij de stuurhut. Hij loopt op zijn Jolly's naar achteren om de strop – die uit eindeloos veel in elkaar gewikkelde polyester strengen bestaat – uit het scheerbord-spruitje te verwijderen. Hij kan er net niet bij en voor het gemak werpt hij zijn linkerbeen over de reling. Hij bukt nog wat meer voorover, krijgt grip op de takelstrop en trekt uit alle macht. Het losstaande scheerbord balanceert nipt op het randje van de onderste verschansing en doordat Hoss zo hard trekt kantelt het scheerbord naar buiten. Hij krijgt een enorme duw. De klap komt tegen de zijkant van zijn lichaam, hij wordt gelanceerd en valt overboord.

Even verdwijnt hij helemaal onder water. Proestend en kuchend komt hij weer boven, is compleet gedesoriënteerd. Hij slaat met zijn handen op het water en draait zich om richting het schip. Meteen begint hij de longen uit zijn lijf te schreeuwen: 'Help, help, help! Perry! Delano! Jordan! God, alstublieft, laten ze mij horen... hoor mij, help mij!'

Hij kijkt naar zijn handen waarin hij de strop nog steeds stevig vasthoudt. Hij zwaait uit alle macht met zijn linkerhand hoog boven zijn hoofd in de hoop dat ze hem zullen opmerken en met de andere hand houdt hij het touw vast. Hij schreeuwt zo hard hij kan. Het is tevergeefs. Krampachtig probeert hij de kraaienpoot vast te houden zodat hij achter het schip kan blijven hangen. Maar het touw schiet binnen luttele seconden los. Hij is nu volledig van zijn schip afgesneden. Ongeloof is het gevoel dat in hem naar boven komt. Dit kan niet waar zijn. Hoe heeft dit kunnen gebeuren?

Hij kijkt naar links, naar rechts, maar voor zich en achter zich, om zich heen ziet hij enkel water. Een immense zee van water. Hij voelt een koude rilling over zijn rug lopen. Hij draait zich nog een paar keer in het water om, zijn ogen schieten alle kanten op. Door de kiertjes in zijn ogen ziet hij zijn kotter wegvaren. De ARM-14 wordt snel kleiner en kleiner, met in het kielzog fonkelend wit opstuivend zeeschuim. Een zwerm meeuwen hangt boven het witte waterspoor. Al gauw ziet Hoss alleen nog maar de vogels in de lucht, de kotter in de verte wordt een stip. Ze hebben me niet gehoord, ze hebben het niet opgemerkt, gaat het door zijn hoofd.

Hij schreeuwt nog één keer zijn longen eruit: 'Jordan! Help mij!!' Maar nog meer roepen heeft gewoon geen zin meer, ze zijn te ver weg. Hij moet kalm blijven, zijn krachten sparen, niet bang worden en niet in paniek raken.

Hij probeert zijn ademhaling onder controle te krijgen door te gaan bidden. Zo dwingt hij zichzelf langzamer te gaan ademen. Daar wordt hij niet meteen rustiger van. Hij is in paniek, blinde paniek. Elke visser weet wat het betekent als je in het water valt en niemand je hoort of ziet. Ik moet rustig blijven, ik weet wat ik moet doen, spreekt hij zichzelf toe.

Een paar jaar eerder heeft hij een cursus diepzeeduiken gevolgd. Die lessen komen nu goed van pas. Hij weet: hoe meer je gaat bewegen, des te sneller verlies je lichaamswarmte. Ook is het belangrijk je zo klein mogelijk te maken. En probeer al helemaal te voorkomen dat je zee-water binnenkrijgt!

Terwijl hij voortdurend om zich heen kijkt, ziet hij

water, water, alleen maar water. En meeuwen, tientallen meeuwen die op hem zijn afgekomen.

De blauwe viskotter verdwijnt achter de horizon. Zijn schip is nu niet meer dan een verre schim. Helemaal in het noordwesten komen in de verte de toppen van een boorplatform boven de golven uit.

Dat moeten de torens van de Deense Tyra-velden zijn, bedenkt hij. Hij besluit heel rustig die richting op te zwemmen. Gemakkelijk gaat dat niet, want er is een sterke stroming. De temperatuur van het water valt mee. De zon danst op het oppervlak, waardoor de bovenlaag van het water best aangenaam aanvoelt. Echt koud heeft hij het niet. Zijn Jolly's wervelen ondertussen naar de bodem van de zee, van zijn kleren heeft hij weinig last. De zon verwarmt ook zijn hoofd en schouders.

'Als je in koud water terechtkomt, probeer dan zo weinig mogelijk inspanning te leveren, elke beweging kost energie en die moet je lang kunnen vasthouden,' hoort hij zijn duikinstructeur nog uitleggen. Bij die herinnering moet Hoss even slikken. Zijn ogen worden vochtig en voor het eerst beseft hij dat hij in een onmogelijke situatie is terechtgekomen. Hij raakt overmand door allerlei emoties, zijn lichaam gaat schokken en hij begint te snikken. Het snikken verandert al snel in huilen. Hij huilt tot het vanzelf stopt. Hij denkt aan zijn familie. Hij ziet zijn lieve vrouw Geert, zijn zoon Robbert Jan met diens vrouw Samantha en de kleintjes Chelsey en Jason, zijn dochter Willeke en zijn jongste zoon Niels voor zich opdoemen. Ze kijken hem allemaal hoopvol, verwachtingsvol aan.

Het spijt me zo. Ik wil jullie dit niet aandoen. Ik weet niet of ik het zal redden, maar vergeef het me. Ik ben een poos niet regelmatig naar de kerk gegaan, maar Heer, ik ben blijven bidden. Mag ik U in alle nederigheid vragen om vergeving en genade? Ik zal proberen alles te doen wat U van mij verwacht.

Dan ziet Hoss zijn ouders voor zich, zijn broers en zussen, Karel, vele vrienden en collega's. Hij beleeft angstige momenten, het leven komt voorbij.

God, ik vraag U nederig om hulp.

Hij wordt in de maalstroom van zijn gedachten meegezogen en dan opeens... niets. Een stilte kruipt sluipend in zijn hoofd. Het is zo stil dat het pijn doet. Hij wil iets horen, hij meent iets te horen. Zijn dat motoren? Is het een vliegtuig? Al snel beseft hij dat hij het zich inbeeldt. Om zich heen kijkend, hopen op een teken van leven, een schip. Maar er is alleen maar zee. Het huilen heeft hem goed gedaan. Het heeft zijn hoofd leeg en helder gemaakt. De spanning en paniek ebben wat weg. Hij probeert op het water te drijven. Hij dwingt zich te ontspannen. Hij sluit ook zijn ogen even, voelt zich rustiger worden en beseft dat er een soort oerkracht door hem heen golft. Heel zachtjes begint hij te zingen, niet uit volle borst, maar stilletjes in zichzelf. Eerst wat mompelend, neuriënd zoekend naar de woorden. Maar uiteindelijk herinnert hij ze zich allemaal.

Heer, ik voel Uw nabijheid, Uw kracht.

Dan strekt hij zijn armen ten hemel en zingt terwijl hij wiegend in het water ligt dat ene lied, dat zo vaak gezongen wordt. Dat lied dat houvast biedt en vertelt over de plek waar je naartoe gaat wanneer het aardse leven eindigt.

*Lichtstad met uw paarlen poorten,
wond're stad zo hoog gebouwd.
Nimmer heeft men op deez' aarde,
ooit uw heerlijkheid aanschouwd.*

*Heilig oord vol licht en glorie,
waar de boom des levens bloeit
en de stroom van levend water
door de gouden Godsstad vloeit.*

Bo van Scheyen
(1967), Zeeuws
journaliste en
filmmaakster, met
Rob van Belzen.

Op 9 september 2015 valt visserman en schipper Rob van Belzen overboord. Hij draagt geen reddingsvest. Zijn trawler ARM-14 vaart op dat moment honderden kilometers uit de Deense kust en verdwijnt langzaam uit zicht. Urenlang ligt hij in het koude water. Zal hij gevonden worden en zijn familie ooit nog zien? Als een film trekt zijn leven aan hem voorbij. In zijn wanhoop roept hij het uit naar God. Eén ding is zeker: mocht hij gered worden, dan zal zijn leven nooit meer hetzelfde zijn.

In *Naar het hart van de zee* heeft journaliste Bo van Scheyen dit waargebeurde verhaal in romanvorm gegoten. Een meeslepend verhaal vol geloofsvertrouwen.

 KokBoekencentrum
UITGEVERS | UTRECHT

ISBN 978 90 239 5530 6

9 789023 955306

NUR 402